

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์รายวิชาอัลหะดีษ
สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2

The Effects of Learning Management by Using Problem-Based Learning
on Analytical Thinking Skill in Al-Hadith Subject for Intermediate
Islamic Stage Students, Year 2

ฮามาดี้ เหมและ^{1*} อับดุลรอแมะ สุลอง²
Hammadee Hemlae^{1*} Abdulramae Sulong²

¹ค.ม., นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

²ปร.ด., ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

^{1*}M.Ed., Master's student of Teaching Islamic Education Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

²Ph.D., Assistant Professor, Lecturer of Teaching Islamic Education Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

*Corresponding author, e-mail: 736496010@yru.ac.th

(Received: March 17, 2024; Revised: May 28, 2024; Accepted: June 21, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาอัลหะดีษ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาอัลหะดีษ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาอัลหะดีษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา จำนวน 45 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 2) แบบประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ Paired Sample t-Test ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาอัลหะดีษมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาอัลหะดีษระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.18)

คำสำคัญ : ทักษะการคิดวิเคราะห์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

Abstract

The purpose of this research were 1) to compare the learning achievements between before and after using problem-based learning on al-Hadith subject 2) to compare the analytical thinking between before and after using problem-based learning on al-Hadith subject and 3) to study the student's satisfaction towards learning management by using problem-based learning. There were 45 of intermediate islamic studies stage students, year 2, selected by a Purposive Sampling. The research tools consisted of 1) the achievement test 2) analytical thinking skills form and 3) the questionnaire of the students' satisfaction with the problem-based learning. Statistics used in analyzed by mean, standard deviation and

pair simple t-Test. The results were shown that 1) the students' learning achievement by using problem-based learning technique after learning was higher than before learning at statistical significance at the 0.01 2) the students' analytical thinking after learning was higher than before learning at statistical significance at the 0.01 level and 3) the students' satisfaction towards learning management using problem-based learning on analytical thinking skill in al-Hadith subject was at high level equal to ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.18)

Keywords : Analytical thinking skill, Learning achievements, Learning management by using problem-based learning

บทนำ

การพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก โดยมีพื้นฐานความศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ ปฏิบัติตนตามแบบอย่างของนบีมุฮัมมัด ﷺ และมีคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางอิสลาม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของโรงเรียนในการพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อมเพื่อเป็นสถานที่สำหรับมอบองค์ความรู้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามแบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ดังนั้นการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษจึงเป็นหนึ่งในรายวิชาที่สำคัญสำหรับผู้เรียนที่ต้องเรียนรู้ เพื่อเข้าถึงแก่นแท้ของคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งการรักษาคุณธรรมและศีลธรรมให้คงอยู่ในตัวของผู้เรียนต้องเริ่มต้นด้วยการปลูกฝังศรัทธาให้มั่นคงพร้อมทั้งพัฒนาด้านสติปัญญาและร่างกายให้ครบถ้วน (อาซีซัน เกป็น, 2556) โดยรายวิชาอัลหะดีษมีเนื้อหาสาระที่กล่าวถึง ถ้อยคำ การกระทำ การยอมรับ และชีวประวัติของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ที่สามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตหรือนำมาใช้ยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อใช้ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ที่มนุษย์ต้องใช้คุณธรรมและศีลธรรมในการดำรงชีวิตเพื่ออยู่ในกรอบของศาสนา

อย่างไรก็ตามด้วยธรรมชาติของรายวิชาอัลหะดีษที่เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นภาษาอาหรับ ทำให้ผู้สอนเน้นการจดจำเนื้อหา การแปลภาษา และการบรรยาย เนื่องจากครูผู้สอนในรายวิชาอิสลามศึกษาขาดการฝึกฝนให้มีความเชี่ยวชาญในด้านจัดการเรียนรู้และออกแบบการสอนที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (ยุทธนา เกื้อกุล, 2560) อีกทั้งครูผู้สอนยังขาดทักษะในการนำนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวก และเพิ่มความเข้าใจแก่ผู้เรียนในรายวิชาอิสลามศึกษา (อิรฟาน หะยิมะ, 2560) อีกทั้งจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (Islamic National Education Test) ประจำปีพุทธศักราช 2565 โดยข้อสอบที่ใช้ในการทดสอบไม่ได้วัดเฉพาะผลสัมฤทธิ์เท่านั้น แต่เป็นข้อสอบที่มีตัวชี้วัดในด้านความเข้าใจ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการนำไปใช้ซึ่งผลการทดสอบของโรงเรียนในสาระการเรียนรู้อัลหะดีษชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 40.84 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2565) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐานและไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กรมการสภาบริหารโรงเรียนได้กำหนด สามารถกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบเดิมโดยเฉพาะรายวิชาอัลหะดีษที่มีเนื้อหาจากภาษาอาหรับ มีวิธีการสอนที่เน้นการบรรยาย เน้นการแปลความหมาย สอนวิธีการอ่านและให้ทำแบบฝึกหัด เป็นการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Passive Learning ที่ไม่สามารถพัฒนาทักษะที่สำคัญของผู้เรียนให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งทักษะการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ให้ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อสามารถปรับเปลี่ยนองค์ความรู้ไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามแนวคิดด้านพุทธิพิสัยของบลูม (ทิสนา แหมมณี, 2557) ซึ่งการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะพื้นฐานในการใช้ชีวิตในสังคมให้มีระบบและขั้นตอน เป็นการคิดใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบในเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล (อัมรัน มะแซ็ง, 2566) และเป็นวิธีการวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาโดยสามารถแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของปัญหาออกเป็นประเด็นย่อย ๆ และสามารถหาลำดับองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาที่แจกแจง ทำให้ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน การมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ดีจะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ และ

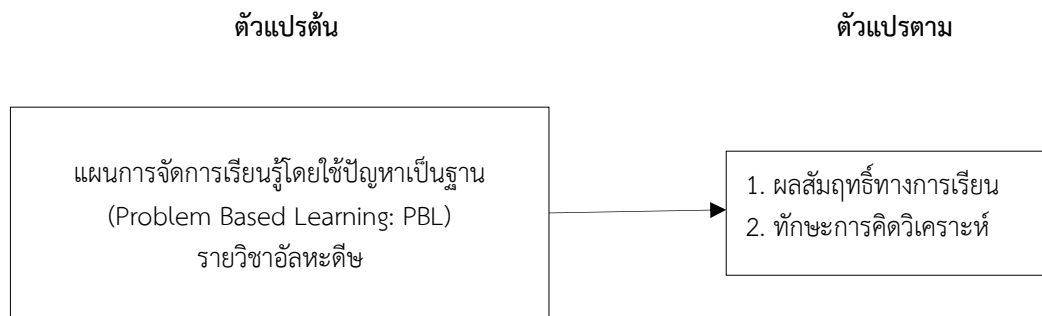
พัฒนาการวางแผนและการดำเนินงานของผู้เรียนให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นความท้าทายแก่สถานศึกษาที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมในการเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (ชนกันต์ วงษ์สันต์, 2565)

ซึ่งในศตวรรษที่ 21 หน้าที่ของผู้สอนเป็นเพียงผู้ช่วยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และผู้แนะนำที่มีเป้าหมายในการพัฒนาทักษะชีวิต ความคิดและการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสิ่งเหล่านี้ต้องเกิดจากการฝึกฝน ดังนั้นผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองเรียนรู้ด้วยตนเอง (วิจารณ์ พานิช, 2555) เพราะการเรียนรู้ที่แท้จริงไม่ใช่การจัดการเรียนรู้รูปแบบสมมุติแต่เป็นการเรียนรู้ผ่านทักษะที่ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริง จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียนที่สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้และเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ทางหลักสูตรได้กำหนด ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 คือ การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของ Active Learning โดยผู้วิจัยมีความสนใจในการบูรณาการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ PBL อาศัยความเข้าใจปัญหาเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการแก้ไขปัญหา โดยใช้ปัญหาในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความต้องการค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้คำตอบของปัญหานั้น ๆ และนำผู้เรียนไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเหตุการณ์หรือโจทย์ที่ตนเองได้ค้นคว้า ดังนั้นการเขียนโจทย์ปัญหาจึงกลายเป็นหัวใจสำคัญหรือองค์ประกอบหลักในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (ฐิติพร ปานมา, 2554) ในการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า การทดลองใช้รูปแบบ PBL ส่วนใหญ่เป็นการทดลองในรายวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ แต่ยังไม่มีการทดลองในรายวิชาของอิสลามศึกษาโดยเฉพาะในรายวิชาอัลหะดีษ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำนวัตกรรม PBL บูรณาการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาอัลหะดีษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนเพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติเนื้อหาวิชา อัลหะดีษ 1) การทำความเข้าใจคำศัพท์ (M1. Memahami Kalimah) 2) การกำหนดปัญหา (M2. Memahami Masaalah) 3) การวางแผนค้นคว้า (M3. Mengumpul Informasi) 4) การร่วมกันแก้ปัญหา (M4. Menangani Masalah) 5) การสรุปและรายงานผล (M5. Mengevaluasi Natijah) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ด้วย PBL จึงเป็นการใช้ปัญหาทำให้เกิดปัญญาพัฒนาวิธีคิดและความเข้าใจแก่ผู้เรียน โดยครูผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อใช้คำถามในการกระตุ้นให้นักเรียนกล้าเสนอและออกความคิดเห็น และจะค่อย ๆ ลดบทบาทลงเมื่อเห็นว่านักเรียนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านรายวิชาอัลหะดีษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาอัลหะดีษ
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาอัลหะดีษ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาอัลหะดีษ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 540 คน โดยมีห้องเรียนทั้งหมด 12 ห้อง ห้องละ 45 คน นักเรียนชาย 225 คน นักเรียนหญิง 315 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2/1 โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 45 คน เป็นห้องเรียนที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการจับฉลากเลือกห้องเรียนที่ใช้ในการทดลองด้วยการเขียนชื่อห้องในกระดาษ จำนวน 12 ใบ และนำห้องเรียนที่ได้จากการสุ่มทดลองจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) รายวิชาอัลหะดีษ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 10 ชั่วโมง

ตารางที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาอัลหะดีษ ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	จำนวน (ชั่วโมง)
แผนที่ 1	ผู้ลี้ภัย (...الْمُفْلِسُ...)	2
แผนที่ 2	หลักศรัทธาที่สมบูรณ์ (...حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ...)	2
แผนที่ 3	การลักขโมย (...السَّارِقُ يُسْرِقُ الْبَيْضَةَ...)	2
แผนที่ 4	การอิจฉาริษยา (...إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ...)	2
แผนที่ 5	การนินทาว่าร้าย (...ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يُكْرَهُ...)	2
รวม		10

2. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 รายวิชาอัลหะดีษ ที่มีลักษณะข้อสอบเป็นปรนัย จำนวน 30 ข้อ

3. แบบประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ที่มีลักษณะข้อสอบเป็นปรนัย จำนวน 25 ข้อ

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาอัลหะดีษ จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนการทดลอง

1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำการศึกษา และทำการทดสอบกับนักเรียนกลุ่มที่ศึกษาด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1.2 จัดนักเรียนกลุ่มที่ศึกษาเข้ากลุ่มการเรียนรู้ กลุ่มละ 7 คน ตามรูปแบบกลุ่มของการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐาน กล่าวคือ ในกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 5 คน และอ่อน 1 คน นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการของกลุ่ม และระบุหน้าที่ของแต่ละคนอย่างชัดเจน ผู้วิจัยอธิบายบทบาทหน้าที่และวิธีการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานให้แก่ นักเรียน

2. ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มที่ศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 5 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 10 ชั่วโมง

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง ภายหลังจากดำเนินการทดลองครบตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

4. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัย คะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ รวมถึงแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) โดยใช้สถิติ Paired Samples t-Test

2. การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) โดยใช้สถิติ Paired Samples t-Test

3. หาคความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) รายวิชาอัลหะดีษ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ก่อน		หลัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง (>24)	0	0.00	30	66.70
ระดับปานกลาง (18-24)	0	0.00	15	33.30
ระดับต่ำ (<18)	45	100.00	00	00.00
Mean, S.D.	(7.58, 2.56)		(24.98, 4.01)	

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 100 โดยมีคะแนน ($\bar{X} = 7.58$, S.D. = 2.56) และหลังใช้แผนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 66.7 และระดับปานกลาง ร้อยละ 33.3 มีคะแนน ($\bar{X} = 24.98$, S.D. = 4.01)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t-Test	p-Values
ก่อนเรียน	45	7.58	2.56	-29.94	<0.001
หลังเรียน	45	24.98	4.01		

จากตารางที่ 3 พบว่า หลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) รายวิชาอัลหะดีษ กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลการทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ทักษะการคิดวิเคราะห์	ก่อน		หลัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับดีมาก 20-25	0	0	26	57.80
ระดับดี 18-19	0	0	8	17.80
ระดับปานกลาง 15-17	0	0	6	13.30
ระดับต่ำสุดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 12-14	0	0	5	11.10
ระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 0-11	45	100.0	0	00.00
Mean, S.D.	(5.20, 2.63)		(20.78, 4.16)	

จากตารางที่ 4 พบว่า ก่อนใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กลุ่มตัวอย่างมีทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 100 โดยมีคะแนน ($\bar{X} = 5.20$, S.D. = 2.63) และหลังใช้แผนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 57.8 รองลงมาอยู่ในระดับดี ร้อยละ 17.8 มีคะแนน ($\bar{X} = 20.78$, S.D. = 4.16)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลทักษะการคิดวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t-Test	p-Values
ก่อนเรียน	45	5.20	2.63	-29.18	<0.001
หลังเรียน	45	20.78	4.16		

จากตารางที่ 5 พบว่า หลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กลุ่มตัวอย่างมีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

รายการแสดงความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาที่มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.78	0.60	มากที่สุด
2. นักเรียนชอบเรียนรายวิชาที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	4.64	0.68	มากที่สุด
3. บรรยากาศในห้องเรียนทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.76	0.53	มากที่สุด
4. บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม	4.56	0.69	มากที่สุด
5. สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนรู้ของนักเรียน	4.80	0.55	มากที่สุด
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้	4.69	0.56	มากที่สุด
7. การจัดการเรียนการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.73	0.54	มากที่สุด
8. การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.58	0.72	มากที่สุด
9. กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานและมีความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม	4.93	0.33	มากที่สุด
10. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้นักเรียนมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.64	0.61	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.71	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานและมีความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม โดยมีคะแนน ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.33) รองลงมา คือ สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนรู้ของนักเรียน มีคะแนน ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.55) และข้อที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม มีคะแนน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.69) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้ มีคะแนน ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.72)

อภิปรายผลการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาอัลหะดีษ

จากการศึกษา พบว่า หลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและการเรียนรู้นี้ทำให้ผู้เรียนจำมากยิ่งขึ้น เนื่องจากต้องหาข้อมูลเองและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาชิกในกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้เดิมซ้ำ ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของทีศนา แคมมณี (2557) ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของรายวิชาอัลหะดีษสามารถนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานบูรณาการร่วมกับแนวทางการจัดเรียน การสอนได้โดยไม่มีผลกระทบกับเป้าประสงค์ที่ทางหลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนด ทั้งในด้านของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตตรี พรหมบึงลำ (2564) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ของนักเรียนตามสภาพจริงโดยการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถของตนเองโดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูล เนื้อหาอื่นเพิ่มเติมจากหนังสือทั่วไป หนังสือเรียน โดย

นักเรียนสามารถใช้กระบวนการที่หลากหลายในการค้นคว้าจากปัญหาที่ครูเป็นผู้กำหนดให้ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้วิธีการหาคำตอบ มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและขั้นตอนในการหาคำตอบเพื่อความเข้าใจ ความถูกต้องในการหาคำตอบ ทั้งนี้คำถามที่เป็นตัวนำนักเรียนไปยังคำตอบที่นักเรียนได้นั้นยังเป็นตัวช่วยให้นักเรียนสามารถมองภาพรวมของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องบทเรียนดังกล่าวได้ครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระอื่น ๆ ได้อีกมาก

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาอัลหะดีษ

จากการศึกษา พบว่า หลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กลุ่มตัวอย่างมีทักษะการคิดวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการใช้ปัญหาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการระดมกำลังสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหา โดยใช้เหตุผลกำหนดวัตถุประสงค์ ค้นคว้าหาข้อมูลที่จะอธิบายผลตามการวิเคราะห์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นวิธีการสอนที่เพิ่มพูนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัญญปารย์ ศิลปะนิลมาลย์ (2564) ที่ได้ให้ความเห็นว่า การสร้างศักยภาพด้านการคิดในการแก้ปัญหาของผู้เรียน คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้หาด้วยตนเองและได้หาคำตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนวิพากษ์ความเห็นของตนเองด้วย ด้วยการเตรียมพร้อมด้านหลักฐานที่ส่งเสริมให้ความคิดของตนเองมีน้ำหนักมากขึ้น รัชณี อุดาทา (2552) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนรู้ที่เน้นปัญหาเป็นฐานทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาและฝึกฝนทักษะการวิเคราะห์ปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบเป็นฐานตามขั้นตอนที่สอดคล้องกับ สำนักมาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ (2550) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไว้เป็นขั้นตอน

โดยขั้นตอน M1 การทำความเข้าใจคำศัพท์ ด้วยรายวิชาอัลหะดีษเป็นรายวิชาที่มีพื้นฐานมาจากภาษาอาหรับทำให้ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์และค้นคว้า ผ่านการทำความเข้าใจคำศัพท์ และความหมายต่าง ๆ ของถ้อยคำ แนวคิด และมโนทัศน์ต่าง ๆ ให้ชัดเจนก่อนให้ผู้เรียนค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริยานุช คิมหะจันทร์ (2558) โดยในขั้นตอนนี้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการค้นหาความหมายของศัพท์ด้วยตนเอง ซึ่งแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิม คือ ผู้เรียนจดบันทึกความหมายโดยผู้สอนเป็นผู้แปลความหมายในแต่ละประโยค

ขั้นตอน M2 ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกันคิดและวิเคราะห์สาเหตุหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวบทหะดีษ เพื่อกำหนดกรอบปัญหา โดยใช้ความรู้และความเข้าใจเดิมของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ประสาท เนืองเฉลิม (2556) ที่ให้ความเห็นว่า เมื่อผู้เรียนเป็นผู้กำหนดปัญหา ผู้เรียนจะมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของกระบวนการเรียนการสอนด้วย ทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตนเองจากผู้ฟังเป็นผู้เรียนที่มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในการทำงานเป็นกลุ่ม และพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีม จากขั้นตอนนี้พบว่า มุมมองของผู้เรียนต่อตัวบทหะดีษมีความแตกต่างกันและมีสถานการณ์ที่แตกต่างกันโดยมีปัญหาคำที่ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนความคิดและมุมมองของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ที่ได้กล่าวว่า บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้มีลักษณะของผู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อำนวยความสะดวก และชี้แนะแนวทางตามความต้องการของนักเรียน ที่สำคัญเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงความสามารถ และทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนให้มากที่สุด

ขั้นตอน M3 ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผน และร่วมกันค้นคว้า องค์ประกอบต่าง ๆ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหะดีษ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นทีมที่เป็นหนึ่งทักษะที่สำคัญในการใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา กิรติจำเริญ (2559) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง นำไปสู่การสร้างทักษะการรู้จักการร่วมกันวางแผนในการทำงาน รู้จักตัดสินใจในการแก้ปัญหา และที่สำคัญผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจการปฏิบัติงานที่เป็นกระบวนการและเป็นขั้นเป็นตอนเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพตามเป้าประสงค์ที่กำหนด และยังพบว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้วิธีคิดและมีความพร้อมในการเปลี่ยนวิธีคิดได้อย่างเหมาะสม ไม่ใช่นำการจดจำเพียงเนื้อหาอย่าง

เดียว อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนกล้าตัดสินใจและหาวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหน้าที่ที่ได้แบ่งหน้าที่กันภายในกลุ่ม (ทศนา แชมมณี, 2557)

ขั้นตอน M4 ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมกันแก้ปัญหาโดยผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดและวิเคราะห์ภายในกลุ่ม ทำให้แต่ละกลุ่มสามารถเสนอการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยผู้เรียนได้ร่วมกันอภิปรายถึงข้อมูลที่ได้มาว่ามีความถูกต้องครบถ้วนและสมบูรณ์หรือไม่ ซึ่งผู้สอนเป็นผู้ร่วมตรวจสอบหากยังไม่ครบถ้วนตามประเด็นปัญหาที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้มีความพร้อมในการนำเสนอหน้าชั้นในขั้นต่อไป ซึ่งการค้นคว้าหรือแลกเปลี่ยนวิธีแก้ปัญหาทำให้ผู้เรียนมีการวิพากษ์ด้วยเหตุผล สามารถพัฒนาทักษะการทำงานเป็นกลุ่มและทักษะการสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น ส่งผลให้ความคงอยู่ของความรู้มากกว่าการเรียนรู้แบบบรรยาย นอกจากนั้นบรรยากาศการเรียนรู้มีชีวิตชีวา จึงทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู่มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธงชัย แกละมงคล (2560) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันแก้ปัญหาทำให้ผู้เรียนเรียนรู้เป็นกลุ่ม มีการค้นหาข้อมูลร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ในการแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล อีกทั้งยังสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการรับฟังข้อมูลของสมาชิกในกลุ่ม โดยเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างสมาชิก และสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน ร่วมกันแก้ปัญหาซึ่งเป็นกระบวนการที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการพัฒนาทักษะการคิด ฝึกการค้นคว้าข้อมูล จนค้นพบแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลายนำไปสู่การใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูล และการร่วมกันวิเคราะห์สอดคล้องกับ อภิญาภรณ์ โสภา (2557) ได้กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนความรู้ทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ที่สำคัญทำให้สมาชิกภายในกลุ่มมีความเข้าใจในงานไปในทิศทางเดียวกัน โดยผลการวิจัยพบว่า การแบ่งปันประสบการณ์หรือชุดข้อมูลให้ผู้อื่นได้รับความรู้ในสิ่งที่ตนได้เรียนรู้จากการค้นคว้าหาความรู้ สมาชิกภายในกลุ่มสามารถนำชุดความรู้ดังกล่าวไปพัฒนางานและความคิดของตนเองได้

ขั้นตอน M5 การสรุปและรายงานผล เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยผู้สอนกำหนดให้กลุ่มที่ฟัง เตรียมคำถามเพื่อซักถามกลุ่มนำเสนอ เพื่อเป็นการเรียนรู้ข้อมูลเพิ่มเติมที่แตกต่างกันออกไปจากกลุ่มอื่น แล้วบันทึกการเรียนรู้ที่ได้จากการนำเสนอผลงานของกลุ่มอื่นลงในแบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเอง โดยนักเรียนแต่ละคนมีวิธีการจดบันทึกในรูปแบบที่ต่างกัน ซึ่งผู้สอนให้นักเรียนตรวจสอบคำตอบของในแต่ละปัญหาและสถานการณ์ว่าครบถ้วนหรือยังมีประเด็นใดบ้างที่ต้องไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยเบื้องต้นนักเรียนผู้สอนให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเองและประเมินเพื่อน หลังจากนั้นผู้สอนให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อประเมินทักษะที่นักเรียนได้จากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สอดคล้องกับ สาริญา และสุม (2560) ที่กล่าวถึงการสรุปและรายงานผลของผู้เรียนที่ได้จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น เนื่องจากผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเองผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจ มีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาวิชาจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และนำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนไม่น่าเบื่อผู้เรียนจึงมีความกระตือรือร้นในการใช้ความคิดอย่างเต็มที่ ดังนั้นในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจึงได้รับการพัฒนาทักษะตามกระบวนการวิทยาศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ผ่านการทดลองและเรียนรู้จากสมาชิกโดยมีผู้สอนเป็นผู้คอยแนะนำ

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานและมีความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.93 รองลงมา คือ สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนรู้ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 4.80 และข้อที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบตนเองและกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ย 4.56 รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้มีคะแนนเฉลี่ย 4.56 เนื่องจากโดยปกติแล้วนักเรียนจะเรียนในรูปแบบการบรรยาย คือ ครูจะเป็นผู้สอน ผู้บอก ผู้เล่า บรรยายเนื้อหาตามหนังสือเรียนเมื่อนำเทคนิคการเรียนการสอนรูปแบบนี้มาใช้เด็กนักเรียนรู้สึกแปลกใหม่ เกิดความสนุกสนาน ต้องมีความสามัคคีกันถึงจะเกิดผลสำเร็จ และในการเรียนในรูปแบบนี้ผู้สอนมี

บทบาทเป็นผู้ชี้แนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ สร้างความเข้าใจด้วยตนเองจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) จากการศึกษาพบว่า ก่อนใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 100 โดยมีคะแนน ($\bar{X} = 7.58$, S.D. = 2.56) และหลังใช้แผนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 66.7 และระดับปานกลางร้อยละ 33.3 มีคะแนน ($\bar{X} = 24.98$, S.D. = 4.01) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า หลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการทดสอบการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) จากการศึกษาพบว่าก่อนใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กลุ่มตัวอย่างมีทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 100 โดยมีคะแนน ($\bar{X} = 5.20$, S.D. = 2.63) และหลังใช้แผนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมากร้อยละ 57.8 รองลงมาอยู่ในระดับดี ร้อยละ 17.8 มีคะแนน ($\bar{X} = 20.78$, S.D. = 4.16) ผลการทดสอบสมมติฐานหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กลุ่มตัวอย่างมีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการทดสอบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลหะดีษโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานและมีความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม โดยมีคะแนน ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.33) รองลงมา คือ สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนรู้ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.55) และข้อที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานและกลุ่ม มีคะแนน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.69) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง ได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.72)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในระหว่างการทำโครงการวิจัยพบว่า การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสอนจำเป็นต้องออกแบบเครื่องมือด้านการประเมินที่สามารถประเมินการทำงานของนักเรียนเป็นรายบุคคลในการทำงานรูปแบบกลุ่ม และต้องพัฒนาสื่อการสอนที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้อยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดในห้องเรียน ซึ่งการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยพบว่า ไม่เพียงแค่พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เท่านั้น แต่พบว่า ผู้เรียนยังพัฒนาทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะอื่น ๆ อีกด้วย ซึ่งไม่อยู่ในกรอบที่ผู้วิจัยได้กำหนด จึงเสนอให้มีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าสามารถพัฒนาทักษะแก่ผู้เรียนด้านใดบ้างที่สอดคล้องกับทักษะการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ด้วยรูปแบบงานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียว ทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดไม่สามารถอนุมานไปยังกลุ่มประชากรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งถัดไปให้มีการทดลองสองกลุ่ม โดยให้แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองเพื่อให้ผลการวิจัยสามารถอนุมานกลุ่มประชากรได้ครบถ้วน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชนกันต์ วงษ์สันต์. (2565). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญ ตามแนวคิด ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(2), 1-12.
- ฐิติพร ปานมา. (2554). การประเมินและการพัฒนาโจทย์ปัญหา (Scenario). *จุลสาร PBL วลัยลักษณ์*, 4(2), 7-8.
- ทิตนา แชมมณี. (2557). *องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์.
- ธงชัย แกละมงคล. (2560). *การพัฒนาสื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2556). *วิจัยการเรียนรู้การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญ ชิมะจันทร์. (2558). ความสำคัญของความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในการเรียนภาษาอังกฤษ. *วารสารมหาวิทยาลัย คริสเตียน*, 21(2), 181-189.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2560). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม. *วารสาร อัล-นूर บัณฑิตวิทยาลัย*, 12(23), 123-133.
- รัชณี อุดาทา. (2552). *การส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การเรียนรู้ที่เน้นปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปางสัก จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาสนา กิรติจำเริญ. (2559). การศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษารายวิชาการออกแบบและการจัดการ เรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Big Five Learning. *วารสารชุมชนวิจัย*, 10(3), 9-19.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2565). *ระบบประกาศและรายงานผลการทดสอบมาตรฐานอิสลาม ศึกษา (I-NET)*. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2566, จาก: www.niets.or.th.
- สาริญา และสุม. (2560). *ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาชีววิทยาทักษะ การสื่อสารทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สาวิตตรี พรหมบึงลำ. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม. *วารสารชุมชนวิจัย และพัฒนาสังคม*, 15(4), 246-259.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวทางการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศึกษาธิการ.
- สำนักมาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานฯ.
- อัญญปาร์ย์ ศิลปนิลมาลย์. (2564). การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ในรายวิชาหลักการพื้นฐาน สำหรับการพัฒนา ซอฟต์แวร์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์. *วารสารวิชาการแพร่ภาพสสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, ฉบับพิเศษ*, 60-70.
- อภิญาภรณ์ โสภา. (2557). ประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนความรู้ของกลุ่มการศึกษาในระบบล่อไอเคนชั้น. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*, 9(1), 31-43.
- อัมรัน มะแซง. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหามีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์สาระการเรียนรู้อัลอ์ลาก สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 1(2), 81-90.

- อาชีงัน เกป็น. (2556). สภาพ ปัญหา และแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม, มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ ปัตตานี.
- อิรฟัน หะยีมะ. (2560). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (แบบเข้ม) จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.